

פניני הדף

הארות והערות שנאמרו בשיעור הדף היומי
בביה"כ "אליהו הנביא", בשכונת רוממה, ירושלים

שאלת החודש

"החזן מאלעד"

מעשה בגבאי בית הכנסת "זכור לאברהם" מ"אילת" שחיפש חזן לראש השנה ומצא מודעה על חזן פנוי, התקשר אליו ושאל אותו אם מוכן לבוא אליהם תמורת תשלום נאות שאל החזן מהיכן אתם? מ"אילת" אין בעיה רק אנו משפחה עם שבעה נפשות האם אתם מוכנים לכך? כן יש לנו דירה שתתפנה שעתים לפני כניסת החג לגבי האוכל אנו מזמינים לכם קייטרינג בהכשר מובחר לשלושה ימים, בערב החג מתקשר החזן לגבאי ואומר לו אני מחפש שעה את שם הרחוב ואף אחד לא מכיר רחוב בשם זה ולא ביהכ"ס בשם זה, היכן אתה נמצא? באלעד! השיב החזן אני הזמנתי אותך ל"אילת" איך שמעת "אלעד"? את הסוף ניתן לשער אלו נשארו ללא חזן והחזן נאלץ ללכת לבית מלון מקומי ולשלם הון רב על שהייה של שלושה ימים. (א) האם צריכים לשלם לחזן כפועל בטל שהרי נאנס מלבווא? (ב) האם יכול לדרוש את המחיר ששילם בבית מלון עבור שהייתו? (ג) האם החזן צריך לפצות את ביהכ"ס שגרמה להם עוגמת נפש מרובה?

חוו דעתכם בנידון לפקס: 02-5817174, pninyhadaf@gmail.com

דבר העורך

"הכבש.."

מעשה ביהודי הדר בכפר בערי מרוקו, היה לו מקנה רב צאן ובקר, עופות, וגפנים וזיתים, לימים אייתה נפשו לבקר בארץ ישראל הוא ביקש משכינו הגוי שישמור לו על הרכוש ובתמורה ישלם לו שכר ורשאי הוא לאכול מהגפנים והזיתים כדי צורכו, היהודי ארז את חפציו והפליג לעבר ארץ ישראל, הגוי נכנס לאחוזתו ועיניו חמדו את הרכוש, הוא הזמין שתי מנגלים גדולים והחל לשחוט את הפרות ולאחר מכן את הכבשים, העופות, את הגפנים סחט והשקה את כל חבריו שבאו לסעוד, את הזיתים שיוק לסוחר, היהודי שב ממסעו ועיניו חשכו, הוא ראה את ההרס הרב ופנה לבית המשפט בתביעת ענק על הגוי, אולם הגוי לא טמן ידו בצלחת, הוא שכר עו"ד מהשורה הראשונה שייצג אותו, אולם העו"ד הציב לו שתי תנאים, (א) שישלם לו עשרת אלפים דולר, (ב) מעכשיו אתה נהפך לכבש על כל שאלה ששואלים אותך אתה עונה מ...! המשפט נפתח והשופט שואל את הגוי האם זה נכון שהשחתת את כל רכושך של היהודי? מ... האם אתה מודה באשמה המיוחסת לך? מ... השופט פנה לעו"ד ושאל מה קרה לו? העו"ד השיב שהיהודי נתן לו מכות נאמנות עד שהוא נהפך לכבש, השופט פנה לגוי האם זה נכון שהיהודי הכה אותך? מ... השופט ראה שאין עם מי לדבר והחליט להפוך את התביעה בהאשמה כלפי היהודי, היהודי ראה שכלתה אליו הרעה יד מתביעתו, והגוי נשם לרווחה, המשפט הסתיים וכל הציבור התפזר מלבד העו"ד והגוי, פנה העו"ד לגוי ואמר לו נו ראית איך העצה שלי עבדה כעת הגיע הזמן לפרוע את מה שהתחייבת לי, תביא לי עשר אלף דולר השיב לו הגוי מ... העו"ד התעצבן ואמר לו אתה משתמש עם העצה שלי נגדי? מ...!

"צור ילדיך תשי ותשכח..". אשריכם לומדי הדף המשתמשים עם הכלים שבורא עולם נתן לכם כדי לעשות את רצונו ההוגים יומם ולילה זו זכות עצומה שתלווה אתכם לשנה החדשה הבאה עלינו לטובה אשריכם

(א) דף עט. טבילת כלים המיוצרים במפעל משותף ליהודים וגויים. נתבאר בגמ' אופן אם בעם ישראל יהיו מחצה טהורים ומחצה טמאים נח' האם דין מע"מ הוא כרוב ולענין טבילה עי"ד (קקיא).

השאלה: מעשה במפעל ליצור כלים בבעלות שותפים יהודים, לימים התברר שא' מהם גירוהו בקטנות וקעת חזר לגיותו האם צריכים להטביל הכלים שיצאו מהמפעל עד עכשיו?

(ב) דף פ. חלוקת מנין גדול לשנים לצורך "ארצי"יט". נתבאר בגמ' אין קורבן ציבור חלוק שגנאי הדבר ליחלק.

השאלה: האם ניתן לחלק מנין גדול כשיש ב' בנ"א שיש להם יארצי"יט, או כרוב עם עדיף?

(ג) דף פא: חזרה מקניית דירה שיש חשש לבית קברות בשטחה.

נתבאר בגמ' דין המוצא מת מושכב לרחבו של דרך יש חילוק אם המת שלם או מפורק.

השאלה: אדם קנה דירה והתברר שהשטח שרוי במחלוקת אם יש שם קברים או לא, האם זה עילה לכיטול מקח?

(ד) דף פב. פרסום של כהן שאכל בצום בשוגג.

נתבאר בגמ' שהיו מעמידים את אלו שנטמאו בכניסה להר הבית לביישם על שראו קרי בשוגג.

השאלה: האם ראוי לפרסם כהן שאכל בצום בשוגג ולומר: אין כאן כהן מתענה! בכדי שיהיה לפעם הבאה?

(ה) דף פג: מילה שלא בזמנה ביום טוב.

נתבאר בגמ' שהפס' הוא לבדו יעשה לכם ממעט ממה שמינה מילה דחוויה ביו"ט.

השאלה: עבר ומל מילה דחוויה ביו"ט, האם צריך הטפת דם ברית כמבואר יו"ד (רסב) לגבי המל בלילה?

(ו) דף פד: האוכל במסעדה תחת כיפת השמים לעיני העוברים ושבים האם נפסל לעדות.

נתבאר בגמ' האיסור לשבור עצם בקו"פ ובחיון (טז) כ' הטעם שאין זה כבוד בני מלכים לשבור עצם.

השאלה: אדם היושב ואוכל במסעדה שיש בה מושבים בחוץ לעיני העוברים האם נפסל לעדות, או שכיום זה דרך כבוד?

(ז) דף פה: סגירת הדלת בשעת אכילת אפיקומן.

נתבאר בגמ' איסור הוצאת פסח מחבורה לחבורה והמוציא לוקח.

השאלה: האם יש ענין לסגור את הדלת בשעת אכילת האפיקומן זכר לקו"פ בכדי לבטא את האיסור לערב בין החבורות?

(ח) דף פו. קנה דירה והתברר שהשטח תחתיו שייך לביהכ"ס.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קנא) איסור השתמשות בגג בית הכנסת שהרי הגגות בביהמ"ק התקדשו.

השאלה: קנה דירה והתברר שהשטח תחת הדירה שייך לבית הכנסת שאמור להיות פעיל האם הוא מקח טעות?

לעילוי נשמת

האדם הכשר רודף צדקה וחסד
אליהו חיים בן לואיז ע"ה
נדבת משפחת הדס הי"ו

אלו שנדבו להחזקת הגליון:

הרה"ג שלמה בן אדיבה, מאיר כהן, אסף מזרחי
הרה"ג יעקב לייזרוביץ, הרה"ג שלמה עבאדי,
מאיר כהן ומשפחתו

להשתתפות בהחזקת הגליון פנה למערכת
050-419-01-85

תשובות ניתן לשלוח למערכת "פניני הדף" בלבד:

רח' פולונסקי 26 ירושלים. פקס 02-5817174 טל: 02-5829850

pninyhadaf@gmail.com

השיעור בדף היומי נמסר ע"י
הרב אהרון בן אדיבה שליט"א
מדי ערב בשעה 20:15,
לאחר תפילת ערבית,
בביה"כ אליהו הנביא
רח' פתח תקוה 1, שכונת רוממה

פתגמי מוסר:

ויטמין: באחת העיירות פורסם שאצל הרוקח המקומי ניתן לקבל ויטמין לשנה טובה, הכל נהרו אליו ובקשו ויטמין "סי" והוא השיב לכל מבקש שיש לו ויטמין "בי" והוא - אין הדבר תלוי אלא בי.

בחירות: בזמנו של בעל השאגת אריה התקיימו בחירות ונבחרו נציגים שאינם רצויים לימים דרש הרב ואמר מה בין מפעל ליצור נייר לבין הבחירות? במפעל מכניסים סמרטוטים יוצא נייר בבחירות מכניסים נייר יוצא סמרטוט.

בית משוגעים: מעשה באדם שבא לבקר את ידידו שאושפז בבית משוגעים אולם לא שם לב לכרוז שהכריז שהסתיימה שעת ביקור, וכשבא לצאת השומר לא הסכים לפתוח לו הוא אמר לשומר "אני נורמלי" ענה לו השומר פה כולם אומרים את זה...

הכנסת אורחים: על דלת של אדם שלא אהב לקבל אורחים נתלה שלט מאיר עינים "ברוך הבא למי שבא - וברוך ה' למי שלא בא..."

שידוך: הציעו לנערה טובה בחור ובכירורים התברר שיש לו רק חיסרון אחד, הוא לא יודע לשיר אמרה הנערה זה לא נורא אמרו לה שהבעיה היא שהוא לא יודע שהוא לא יודע לשיר...

יתוש: מה ניתן ללמוד ממונו? שהוא עושה את העבודה שלו בלי לצפות לטפיחה על השכם.

השגחה פרטית: מעשה בסמינר שהוקם באשדוד והמנהל היה לו כלל ברזל הוא מקבל חצי חצי ואכן למחזור הראשון התקבלו תשע בנות אשכנזיות ותשע ספרדיות, בתקופת החופש הגדול הגיע אב של נערה מבני עדות המזרח וביקש מהמנהל להכניס את בתו אולם המנהל התנצל יש לי כלל אם תתקבל עוד בחורה אשכנזיה אקבל את בתך, עברו שבועיים ושוב פוגש המנהל את האב מה שלומך ר' משה? אנהו מתפללים והקב"ה יעשה את שלו! יומיים לפני פתיחת הלימודים הטלפון של המנהל מצלצל ועל הקו המורה שאמורה ללמד את הבנות שלום כבוד המנהל יש לי שכירה הגרה ב"ראשון לציון" והבת שלה מיוחדת התקבלה לסמינר בבני ברק אולם הכל השתבש ברגע שהתבטלה ההסעה שהיתה אמור להסיע את הבת ולכך הם רוצים להתקבל לסמינר שלנו! אין בעיה בירור קצר ראיון עם הנערה ואכן התקבלה רצה המנהל להודיע לר' משה שיכול להביא את בתו אולם חש שזה לא בטוח נמתין לטקס הפתיחה ונראה אם הבת הזו באה לטקס הפתיחה המנהל התקשר לר' משה ובישרו שאכן בתו יכולה לבוא, היא הגיעה באמצע הטקס וכולה מרוגשת, למחרת בבוקר הבת מ"ראשון לציון" לא באה התברר שבאורח פלא ההסעה הסתדרה לבני ברק וכעת לא יוציאו את הבת של ר' משה, יד ההשגחה סיבבה שאותה בת לא תסתדר עם ההסעה בכדי שהבת של ר' משה תתקבל לסמינר. (הרב צוקר)

ט) דף פז: ברכת "שהחיינו" בפיטורי רב שהיה ממונה על עדה השרויה במחלוקת. נתבאר בגמ' אמר רבי יוחנן אוי לה לרבנות שמקברת את בעליה שע"י שמוכיחם ואינם שומעים חייו מתקצרים.

השאלה: רב שנתמנה לכהן בקהילה שהמחלוקת היא חלק בלתי נפרד מהם האם יברך על פיטורו שהחיינו?

י) דף פח. נתנית שופר לילדה לתקוע בר"ה שחל בשבת. נתבאר בתוס' (ד"ה שה) שמותר להאכיל קטן קורבן פסח מדין חינוך ועיין מג"א או"ח (שמג) שבכל מצוה ספינ ליה.

השאלה: האם מותר לתת שופר לבת שתתקע בו בר"ה שחל בשבת בכדי לחנוכה?
יא) דף פט: אכילה הנראית כרעבתנות בערב יו"כ.

נתבאר בגמ' שר"ה ור"פ ישבו לאכול ועל כל ככר שאכל ר"ה אכל רב פפא ארבע ועיין שו"ע או"ח (קסז).

השאלה: האם אין מניעה לבצוע פרוסה גדולה בערב יום כיפור מכיון שיש מצוה לאכול?
יב) דף צ: הפיל מהבימה לארץ שתי קופות צדקה.

נתבאר בתוס' (ד"ה עד) אופן שמתערבים דמים של קורבנות של שתי נשים יחד ואין זה כשר. **השאלה:** אדם שהפיל שתי קופות שהיו על הבימה והתערבו, האם יש ענין לשלם את כל הסכום לכל קופה מהם?

יג) דף צא. תשלום שכר טירחא של עו"ד בעקבות פיגור תשלומים. נתבאר בגמ' מי שהבטיחוהו לצאת מבית הסוהר כגון לוהו שלא שילם את החוב האם שוחטים עליו קו"פ.

השאלה: לוהו שפיגר בתשלומים ומשום כך עו"ד טיפל בנושא הגבייה, מי ישלם את שכר העו"ד?
יד) דף צב. שהייה מחוץ לירושלים בערב פסח.

נתבאר במשנה פטור של אדם שהיה בדרך רחוקה (15 ק"מ) שפטור מכרת. **השאלה:** האם יש ענין להיות מחוץ לים-ערב פסח בכדי לא להתחייב בקורבן פסח בזה"ז?

טו) דף צג. קטן שבנה סוכה והגדיל באמצע סוכות. נתבאר בגמ' קטן שהגדיל בין שני פסחים יעשה פסח שני ויש הפותרים אותו.

השאלה: קטן שבנה סוכה והגדיל באמצע סוכות האם מברך שהחיינו?
טז) דף צד. שכר פסיעות לאדם הבא עם רכב לביהכ"ס.

נתבאר בגמ' ובבה"ל (או"ח קס"ג ד"ה ברחוק) שיעור של דרך רחוקה באופן שיכול לבא עם סוסים או מטוס פורח.

השאלה: אדם שבא עם רכבו לביהכ"ס האם מקבל שכר פסיעות כמו ההולך ברגל או שיחנה את רכבו ברחוק מקום?

יז) דף צה. אכילת מנגל בפסח שני. נתבאר במשנה ההבדלים בין פסח ראשון לפסח שני ונהגו לאכול מצות בפסח שני והחזו"א לא היתה דעתו נוחה מכך.

השאלה: האם יש להימנע מלעשות מנגל צלי בפסח שני כמו שיש להימנע בפסח ראשון?
יח) דף צו. פיטורי עובד שלא מל את בנו.

נתבאר בגמ' שמילת זכריו ועבדיו מעכבת אותו מלאכול קורבן פסח ומכאן סמך לכוס של אליהו מלאך הברית.

השאלה: מנהל מפעל שיש לו עובד שלא מל את בנו האם ראוי לפטרו אם יעמוד בסירובו למולו?
יט) דף צז: תשלום על שריפת חנות או מכונית.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קנגכא) איסור הבאת דבר מצוה לביהכ"ס אולם כל עוד שאין על זה שם של חטאת או אתנן אינו בגדר זה.

השאלה: השולח עבריון שישרוף חנות או בית האם חייב לשלם לו כמו שחייב לשלם על אתנן?
כ) דף צח. בן המשלם את גזלת אביו שמת האם מתכפר לאביו החטא.

נתבאר בגמ' לגבי המפריש פסח ומת יש חילוק אם הבן ממונה עמו או לא ובכ"ז צריך להקריבו. **השאלה:** בן המשלם גזלות אביו לאחר מותו האם מכפר לו על עוונותיו גם לאחר מיתתו?

כא) דף ק. עשיית קידושא רבה המכשילה אנשים רבים. נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (רעג) דין קידוש במקום סעודה ואם קידש ולא סעד אף ידי קידוש לא יצא.

השאלה: מצוי שעושים קידושא רבה והעוגות נגמרות מהר ואנשים הולכים לביתם ולא עושים שוב קידוש האם יש להימנע מכך?

כב) דף קא. קידש בסוכה ויצא ממנה לביתו ליטול ידיו ושכ. נתבאר בשו"ע או"ח (קעח) דין שינוי מקום מבית לבית הוי שינוי צריך לחזור ולברך.

השאלה: האם יציאה מהסוכה לבית הוי שינוי מקום המצריכה ברכה מחדש?
כג) דף קב. עשיית סיום מסכת כבר מצוה.

נתבאר בגמ' דין אין עושים מצוות חבילות חבילות ועיין מהרש"ם (ו,ז) ותוס' ברכות (לט) בדין זה. **השאלה:** האם יש ענין להימנע מהמנהג הנפוץ כיום שכל חתן בר מצוה עושה סיום ומדוע לא הוי חבילות?

כד) דף קד. איך אברהם חרט את צורתו על מטבע. נתבאר בגמ' גדר "בנן של קדושים" שלא הסתכל בצורת מטבע.

השאלה: איך אברהם אבינו תיקן מטבע שצורתו היתה חקוקה עליו כמבואר בב"ק (צט)?
כה) דף קה. גדול כבוד יום מכבוד לילה ביו"ט.

נתבאר בגמ' כבוד יום גדול מכבוד לילה ומשום כך כ' הפוסקים אם יש לך שהחיינו יניח ללילה. **השאלה:** האם גם ביו"ט יש ענין לכבד את היום מהלילה?

כו) דף קו: שכח לומר אתה חוננתנו ובירך על מאכל. נתבאר בגמ' ובשו"ע הטועם קודם הבדלה אם לא הזכיר הבדלה בתפילה חוזר להתפלל.

השאלה: אם בירך על מאכל ואם יטעם יגרום שיצטרך להתפלל שוב האם ימונע מלטעום?

א) מחשב שהונח על השולחן והחוט המתחבר לשקע עבר במעבר רבים ועבר אחד והפיל את המחשב ע"כ האם חייב? ב) בחורי ישיבה הרעבים וניגשים לאכול צ'ולנט באולמות שמתקיימים בהם שמחות האם הוי גזל? ג) זוג חזרו מחתונה במונית הנהג ערבי החל לשאול שאלות היכן יגורו משום שהבחין בשקית כסף גדולה בידם הם הורו לו לעצור במרחק מביתם ואמרו לו שגרים בבנין זה קומה ג' ובבוקר התברר שהדירה שהצביעו שכניכול גרים בה נפרצה האם חייבים בנוזק? ד) צבע את גדר חצירו ולא תלה שלט המזהיר עוברים ושבים, בא אדם ונשען על הגדר ונטפנו בגדיו, האם חייב לשלם? פניני דחיי: א) אב שמקדש בכרית של בנו האם יאמר קיים את הילד הזה לי ולאשתי? ב) האם יש מעלה לעשות סוכה במרחק בכדי לקבל שכר פסיעות? ג) אדם שיש לו שונא בקהל שפסול הוא לש"ץ האם רשאי לומר קדיש? ד) קנה כלי הטבילו והחזירו תוך ארבעה עשר יום האם יש בזה משום לפני עיוור שהקונה השני יטבילו בכרכה? ה) יש לו חסימת מעיים וצרכיו יוצאים דרך חור בבטן האם מברך אשר יציר?

תשובה דו"ת:

ש. משכיר את רכבו בשחור ועושה תנאי עם השוכר אם לא תהיה תאונה תשלם לי ואם תהיה תאונה רגע לפני זה יהיה מתנה משום שהביטוח לא מכסה על שכירות בשחור האם רשאי? ת. השיבו הגה"ג שלמה שעיו שליט"א מצד הדין צריך לעשות קנין שיהא מתנה דקה לפני התאונה, ואם עשה קנין סודר כלתה קנינו, ובקנין כסף נח' הסמ"ע והט"ז במהות קנין כסף האם הוא תחילת פירעון ולא שייך במתנה או שזה מעשה קנין השייך במתנה, אולם יש אפשרות ליתן מתחילה במתנה על מנת שיתן שכר עד דקה לפני התאונה, ועדיין צ"ע שהרי הביטוח לא מוכן לבטח מי שנוטל שכר א"כ פקע קנינו.

תשובה דחיי:

ש. הנותן מיחם חשמלי לתיקון אצל גוי האם צריך להטבילו שהרי עשה בו מעשה אומן? השיבו הגה"ג ישעיהו רוטנברג שליט"א שאין צריך להטבילו שהרי השו"ע יו"ד (קכז) דן בישראל שנתן חומר לגוי שיעשה ממנו כלי פטור מטבילה והרמ"א שהחמיר זהו מטעם שאומן קונה בשבח כלי, וכאן שמתקן בעיה טכנית אינו מוסיף חומר משלו, והגה"ג יהודה בורגר שליט"א כ' שנח' בזה הפוסקים הגרש"ז (מנ"ש ב,סו) כ' שפירוק הכלי לא הוי בכלל תיקון המחייב טבילה ולדעת הגריש"א (קובץ תשו' אג) פירוק הכלי מחייב טבילה אולם יש צדדים להקל עפ"י מה ש"כ החזו"א (ב"ק:) שאומן קונה בש"כ אומרים רק אם גם בדיניהם הדין שקונה וא"כ בזמנינו אינו מתחייב לטובלו כלל כיון שלא מוסיף חומר משלו.

נשגור קמיה מרנן ורבנן ברכת יישר כח לכל אלו הנושאים ונותנים עמנו, ובראשם:

לגה"ג הרב יצחק זילברשטיין. לגה"ג הרב זלמן נחמיה גולדברג. לגה"ג הרב דוד אסולין. לגה"ג הרב אשר חנניה. לגה"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ. לגה"ג הרב אברהם בן חיים. לגה"ג הרב שלמה שעיו. לגה"ג הרב שריאל רוזנברג. לגה"ג הרב ציון בן אדיבה. לגה"ג הרב ישעיהו רוטנברג. לגה"ג הרב מנשה שוע. לגה"ג הרב יצחק חיים פוס. לגה"ג הרב אברהם חיים הרש. לגה"ג הרב משה כהניאן. לגה"ג הרב אליהו בר שלום. לגה"ג הרב ירון אשכנזי שליט"א.

בברכת "עוד ינובון כשיבה" להגדיל תורה ולהאדירה

שאלת החודש

מתוך פניני הדף מס' 85

השאלה שנשאלה:

מעשה באדם שהזמין טכנאי מזגנים בעקבות תקלה שאירעה במזגן בביתו, הטכנאי הגיע ופירק את המזגן וגילה את התקלה, כרטיס החיישן של המזגן לא תקין, הוא פנה לבעל הבית ואמר לו ישנם שתי אפשרויות (א) להחליף כרטיס חדש ועלותו היא 1500 ₪ (ב) לשלוח את הכרטיס למעבדה לתיקון ואם יצליחו לתקנו העלות היא 600 ₪ ואם לא יצליחו העלות היא 100 ₪ במה אתה בוחר? אני מעדיף את הניסיון לתיקון, השיב בעל הבית, הטכנאי יצא מהבית ובדרכו למעבדה ניסה לשחק עם הכרטיס והנה פלא הוא נסע בחזרה לבית, וניסה להפעיל את המזגן זה עבד, הוא פנה לבעל הבית ודרש את עלות התיקון בסך 600 ₪, בעל הבית סירב וטען מכיון שלא שלחת זאת למעבדה אלא תיקנת זאת בעצמך, לכך איני חייב לשלם לך את עלות התיקון במעבדה אלא סך של 100 ₪ בלבד עם מי הצדק? אלו תשובות הרבנים:

בעל הבית צריך לשלם לטכנאי 100 ש"ח בלבד!

מקורות ונימוקים: השו"ע חו"מ (שלד,ב) שכר פועלים להשקות את השדה וירד גשם אין צריך לשלם ומכיון שהטכנאי לא ירד ע"מ לעשות פעולה השווה 600 ש"ח וגם לא סיכם עמו מראש ולכך לכל הפחות על טירחא להוליך ולהביא ואכן אם הפועל ירד על דעת שכר פעולה ישלם לו כפחות שבפועלים ולא אצל מעבדה ומחיר כזה ג"כ בסביבות 100 ש"ח.

יישר כח לגה"ג אברהם בן חיים, הגה"ג שלמה שעיו והגה"ג דוד אסולין שליט"א

שאלות ותשובות לגליון פניני הדף מס' 85

התינוק מפני חשש זיהום וכי"ב אין בכך פסול אולם אם אומר שעושה זאת מחמת שנגעל מהדם וכי"ב הרי הוא בכלל מחלל קדשי שמים.

ש. האם מותר לעמוד בתפילת שמונה עשרה עם נעלי "קרוקס"?

ת. השיבו הגה"ג מאיר סנדר שליט"א עפ"י מה ש"כ השו"ע או"ח (צאה) אם דרכו לעמוד לפני גדולים עם נעלי בית כגון שהוא מהכפר או קיבוץ רשאי להתפלל כך אבל שאר העם אינם רשאים כיון דהוי זילות וכך השיב הגה"ק לשואליו, אלא שאם יש לו בעיה רפואית וכי"ב אז רשאי והמון העם לא נזהר בזה.

ש. מה יש להעדיף ברית מצומצמת בהשכמה במנין או מאוחר ברוב עם?

ת. השיבו הגה"ג אליעזר יחיאל קונשטט שליט"א עפ"י הגמ' ר"ה (לב): שדנה מה עדיף ומשמעות הגמ' שיש להעדיף זריזין על ברוב עם ומאיך הגה"ג יצחק חיים פוס שליט"א הוכיח מהשו"ע או"ח (תכוב) שיש לברך את הלבנה במוצ"ש ובבא"ט (י) משמע

שאין זה אונאה כיון שכל אחד יודע שיש לו אחוזים קטנים לזכות ומשתתף על דעת התנאים המפורסמים אצלם.

ש. האם מותר למכור משקאות על שפת הים שמברכים עליהם כשהם ערומים?

ת. השיבו הגה"ג יצחק חיים פוס שליט"א שיש כמה הגבלות בנידון זה. א) לגבי ברכה עם בגד ים נתבאר בשו"ע או"ח (עד) (רו,ג) אם ערוותו מכוסה רשאי לברך. ב) לגבי ברכה ללא כיפה אינו רשאי לברך אלא אם חברו יניח ידו עליו וכי"ב. ג) לגבי החשש שאנשים לא מברכים נתבאר בשו"ע או"ח (קסט) שא"סור ליתן אוכל למי שלא מברך ודנו הפוסקים בדרך מקח וממכר האם יש מניעה והתירו עפ"י התורת חסד (או"ח,ה) שאם אינו היחיד המוכר שם יש להקל וכ"כ בשו"ת שה"ל (אלז).

ש. מוהל החובש כפפות בעת עשיית ברית מילה האם יש להימנע מלקחתו?

ת. השיבו מורינו הגה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א שיש לחלק אם כוונתו לשמר את

כל הזכויות שמורות למערכת.

ש. אדם שישב שבעה על אמו שנפטרה בחו"ל וכשקם התברר שהיא חיה, האם יברך הטוה"מ?

ת. השיבו מורינו הגה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א עפ"י מה ש"כ הגר"י פערלא בביאורו לרס"ג שיעקב אבינו חשש שיש בין בניו מינות וכשקראו בניו שמע ישראל הוא הסתפק אם לברך הטוב והמטיב ובירך ואמר בשכמ"ל ווא"כ כאן יוכל להשתמש עם עצה זו לברך הטוה"מ ומיד לומר בשכמ"ל.

ש. האם יש איסור "לא תהיה לו כנושה" גם על הערב?

ת. השיבו הגה"ג מאיר סנדר שליט"א בשם מורינו הגה"ג עזריאל אורבעך שליט"א שכל האיסור זה שהלווה מתבייש מהמלוה אולם מי שרק התחייב כסף בתור ערב ואד"רבה לשם כך נבחר לערב אפשר לתובעו.

ש. השתתף בהגרלה על זירה והודי"עו לו שזכה אולם לאחר פטירתו הדי"רה חוזרת לאירגון האם הוי אונאה?

ת. השיבו הגה"ג שלמה שעיו שליט"א

שיש להעדיף ברוב עם במוצ"ש מאשר יחידי באמצע השבוע ועדיין יש לחלק שיש עדיפות במוצ"ש גם מחמת שהוא בבגדים מבושמים ומנהג העולם לאחר ברית לאחר ותיקין וכך הורה מו"ז הגרש"ז זצוק"ל לתל-מיד השואל ומ"מ ודאי יש ענין לעשות המי-לה לפני חצות וכמבואר בשו"ע יו"ד (רסב,א).

ש. נערה שנישאה לבחור שבכירורם היללו אותו כת"ח, והתברר שהוא מיושבי קרנות האם הוי מקח טעות?
ת. השיבנו הגה"ג אברהם חיים הרש שליט"א עפ"י מה ש' השו"ע אהע"ז (ב,ו) שלא ישיא אדם את בתו לעם הארץ ביאר הרמ"א שמדובר בעם הארץ שאינו מדקדק במצוות ו' פת"ש (ט) בשם חוות יאיר (ו) שאין לנו דין ע"ה בזה"ז כפי שהגדירו חכמינו, וביותר לפי מה ש' התוס' כתובות (סג) שכל אדם שהיה ע"ה כמו ר"ע יכול לגדול לת"ח כמו ר"ע וק"ו בן ישיבה שיש לו פר טנציאל לצאת ת"ח אף אם אינו כזה כעת. והגה"ג אליהו בר שלום שליט"א הוכיח מש"בועות (מו) שאדם עשוי להגזים בדיבורו ולכך אם טענו שלומד בישיבה והתברר שמעולם לא למד הוי מקח טעות ובלא"ה לא הוי מקח טעות.

ש. האם ראוי לפרסם חרם שלא להז-מין חזנים המשתמשים ב"אייפון" למי-רות הוראת הרבנים האוסרים זאת?
ת. השיבנו הגה"ג משה חליה שליט"א עפ"י מה ש' השו"ע או"ח (תקפא) שיש לדק-דק אחר ש"ץ היותר הגון יותר גדול בתו-רה וחזן האוחז אייפון אין תפילתו עולה כמבואר בשו"ע או"ח (נגד) ובזמנינו שכל גדולי הדור הורו שאסור להחזיק במכ-שיר זה הרי זה בגדר של יהרג ואל יעבור.

ש. האם מותר לבן חו"ל לצוות לבן א"י לעשות מלאכה שאינה לצורך אוכל נפש ביו"ט שני כשהוא שוה בא"י?
ת. השיבנו הגה"ג חיים שירי שליט"א עפ"י מה ש' הברכ"י או"ח (תצו) שאסור לצוות ליהודי לעשות לו מלאכה כיון דהוי שלוחו ולא דמי למקבל שבת מוקדם שרשאי לומר למי שלא קיבל שבת שיעשה עבורו מלאכה כיון ששם יכול להישאל על קבלתו אולם כאן אינו יכול לשוב לחו"ל והפס"ת כ' בשם הגריש"א שהורה להתיר רק מלאכות הנצרכות ליו"ט בלבד.

ש. באופן שיתממש החשש ויעצ-רו בחורי ישיבה שלא ירצו להתגייס, האם יש להעדיף בריחה המונית לחו"ל?
ת. השיבנו הגה"ג ירון אשכנזי שליט"א שדנו הפוסקים במקום שנאמר יהרג ואל יעבור האם רשאי לברוח דעת השבו"י (בקו) שיש לחלק בין אדם חשוב כדוגמת חנניה מישאל ועזריה שרשאי למסור נפש לבין הדיוט שע-דיף שיברח שהרי נא' וחי בהם אולם הפר"ח בהגהותיו על הרמב"ם כ' שאסור לו למסור נפש אם יכול לברוח וכבר הורה זקן מרן הגרא"מ שך זצוק"ל בזמנו שהיה חשש לגיוס שכך יעשו ויצאו לחו"ל אולם בזה"ז שרצו גם לראות אותנו עושים צעדים מעין אלו

אנו נשמע לגדולי הדור שיורו לנו את הדרך.

ש. הזיק רכב שעלות תיקון הנזק עולה יותר ממחיר הרכב כולו האם רשאי לשלם לו רק את מחיר הרכב?
ת. השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א עפ"י מה ש' השו"ע חו"מ (שפז) ששמין כמה שווה לפני הנזק וכמה שוה לאחריו וא"כ יכול לשלם את דמי הרכב ואף שנח' הראשונים אם החיוב לתקן או לשלם את הנזק כמבואר חו"מ (צה) מ"מ כאן כיון שאין אחד בעולם שמתקן רכב ביותר מדמי שוויו אין לחייבו יותר משווי דמי הרכב.

ש. סגר את מכונית חברו כשהמפתחות בפ-נים והוצרכו להביא פורץ האם חייב בנזק?
ת. השיבנו הגה"ג שלמה שעיו שליט"א לחלק אם עשה כן בשוגג פטור אולם אם עשה זאת בכוונה וידע שאין לו עוד מפ-תחות נתבאר בשו"ע חו"מ (שפו) דהוי גרמי וחייב כדן הזורק מטבע חברו לים.

ש. חזן אשכנזי כמנין של ספרדים שטעה ב"המלך המשפט", האם ינהג כהשו"ע שמחייב לחזור או כהרמ"א שפותר?
ת. השיבנו הגה"ג אהרן דיין שליט"א עפ"י מה ש' בס' ברכת ה' (א,ב,ז) שיש ללכת אחרי הש"ץ ולדעת הגר"צ הש"ץ נטפל לציבור ומ"מ כאן בלאו הכי דעת הבא"ח שאי"צ לחזור אלא ממשיך בתפילתו.

ש. האם הנוהגת כהשו"ע יכולה להוציא בהבדלה מי שנוהגת כהרמ"א?
ת. השיבנו הגה"ג משה כהניאן שליט"א שי-כולה להבדיל עבורה מכיון שנתבאר באו"ח (רצט) שיש החולקים על הרמ"א וסוברים שאשה יכולה להבדיל לעצמה אלא ש' המג"א שאינם נוהגות לשתות מהכוס ולכך היכן שהנוהגת כהשו"ע מבדילה עבורה יוצא י"ח.

ש. נדיב שהוזמן לדינרו מחמת בוששה הנקבסכום גדול בשעה שלפשיטת רגלה האם חייב לשלם?
ת. השיבנו הגה"ג ישעיהו רוטנברג שליט"א אינו חייב לשלם כיון שפיו וליבו לא שוים ומ"מ טוב שיעשה התרה על דיבורו ומעשה שהיה באדם שהיה בביה"כ ולא חשב לקנות אלא להרים את המכירות של ביה"כ והתחרה עם עשיר שרצה לקנות מפטיר ולבסוף הפסיק העשיר והאברך נבך והורו לו שפטור מלשלם. ועיין עלינו לשבח (ד, עמ' תשלו).

ש. אדם בישראל מאכל בשבת במ-ידי האם האוכל את המאכל מברך עליו ברכה ראשונה ואחרונה?
ת. השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א שמברך עליו ברכה ראשונה ואחרונה ואף שבשו"ע או"ח (קצו) נתבאר שאין מברכים על דבר איסור זה כשהמאכל אסור מצד עצמו אולם כאן שרובק עליו איסור צריך לברך עליו ומי שאכל אוכל שבושל במזיד ולא ידע מכך הוי איסור מדרבנן הקרוב לאונס ואין צריך כפרה וכ"כ נתיב"מ (רלדג) עיי"ש.

האוטובוס: ההמולה בבית המשפט
לתעבורה היתה רבה, המשפט נפתח והנאשם נעמד על רגליו, האם נכונה האשמה שבאוטובוס שלך המכיל ארבעים מקומות תפס אותך השוטר עם שבעים איש? לא אין מקום באוטובוס שלי אפי' לחמישים איש השיב הנאשם, היכן האוטובוס? שאל השופט, כאן למטה בחנייה השיב הנאשם, השופט ביקש לרדת לראות את האוטובוס וביקש מעוזריו שיכניסו לאוטובוס עוברים ושבים, כזה אחר זה החלו להיכנס שלושים! ארבעים! ארבעים וחמש בדוחק! חמישים וכבר אין מקום לסיכה, השופט חזר לבית המשפט וזיכה את הנאשם מחמת הספק, השוטר נלווה לנהג ואמר לו בשקט הרי אתה יודע שאני ספרתי- 70 איש איך כאן לא נכנסו יותר מ-50 איש? ענה לו הנהג השופט הכניס אנשים שלא מרצונם אבל אני העמסתי אנשים שרצו לחזור הביתה במצב כזה יש גם מקום ל-80 איש, מי שחזר בתשובה יש מקום לכולם רק צריך את הרצון.

ניצול הזמן : מעשה בסופר שנפתח בירושלים. המונים גדשו אותו עקב המבצעים הזולים המנהל הגיע לאחראי ואמר לו אני מבקש שתודיע כל אברך שיש לו עגלה רשאי ברגע זה בלבד לקחת את המוצרים שבעגלה ללא תשלום אולם אסור להוסיף אפי' מוצר אחד, מי שהתבונן ראה את החסכנים יוצאים עם עגלה דלה, וטובי הלב יצאו עם עגלה מליאה כל טוב כך זה במצוות מי שממלא את עגלתו ירויח תתחילו למלא עגלות.

נודה לכל הרבנים ששלחו לנו את תשובותיהם

לעילוי נשמת אבינו, מורה דרכנו,
הרה"צ מימון (בן אדיבה) בן מסעודה זצוק"ל

לע"נ מוה"ר מנחם מנדל ב"ר יוסף צבי הרש זללה"ה
מק"ק לופן- פ"ת. הונח ע"י בנו הגה"ג אברהם חיים הרש שליט"א

הזוכה בהגרלה ע"ס 100 ₪ הוא:
הרה"ג אברהם כהן שליט"א (תפרח)

ברכת יישר כוח לכל השולחים תשובות. ניתן לשלוח גם חלק מהתשובות. וברכותינו לעשרות האברכים המסייעים בהפצת הגיליון בכל רחבי הארץ, ולכל המצטרפים אליהם.

ברכת חילכם לאורייתא! מערכת "פניני הדף".

תשובות ניתן לשלוח לפקס מספר 02 5817174 או לרח' פולנסקי 26 עבור פניני הדף ירושלים pninyhadaf@gmail.com

גליון זה נודב לרפואתו המהירה של הילד **יאיר בן מיכל** הי"ו בתושח"י אמן